

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Eerste jaargang nummer 01

Voorwoord.

Dit is de eerste editie van onze nieuwsbrief voor de leden van het netwerk. Zoals eerder besproken is het, zo hopen wij, een goed alternatief om elkaar op de hoogte te houden van onze ervaringen met 3D Onderwijs zolang we elkaar niet 'fysiek' kunnen ontmoeten.

De eerste bijdragen van Anke, Maaïke, Marian en Sylvia laten, zonder dat dit van tevoren was afgesproken, mooi zien hoe creatief iedereen nog steeds met 3D Onderwijs werkt in deze uitdagende tijd met alle coronamaatregelen.

We hopen dat het iedereen inspireert om door te gaan met allerlei toepassingen van 3D Onderwijs of de meer algemene 3D aanpak die op meerdere terreinen kan worden ingezet. Zie bijvoorbeeld het verhaal van Sylvia over haar ervaringen met de nieuwbouw die eraan staat te komen.

De bijdragen in deze editie kunnen vragen oproepen of wensen om meer informatie te ontvangen. Schroom niet om contact op te nemen met elkaar via mail of (video)bellen, dat is een uitstekende manier om als netwerk 'bij elkaar te blijven' denken wij.

Voor alle scholen die actief werken met 3D Onderwijs: deel vooral deze nieuwsbrief met het hele team, bijvoorbeeld via intranet of in fysieke vorm.

Het is de bedoeling om de tweede editie aan het begin van 2021 te laten verschijnen, wanneer je denkt daaraan een bijdrage te kunnen leveren neem dan (mail)contact op met Truus. Gezien de werkdruk waar iedereen nu mee te maken heeft doet zij de eindredactie op dit moment.

We wensen jullie veel leesplezier en voor straks fijne feestdagen, een goede afronding van 2020 en alle goeds voor 2021!

Maaïke, Sylvia en Truus.

3D onderwijs op Kindcentrum De Touwladder

(Sylvia de Kuijer)

Al jaren werken werken we nu in ruimtes en met ons 3D onderwijs. Soms ging dat vloeiend, soms was het flink 'doorbikkelen'.

De ruimte van groep 7-8 kwam er als eerste bij. "Mogen we de muur weghalen?" vroegen de leraren van deze groepen. Tot ontzetting van de andere collega's werd de muur weggehaald. Uiteindelijk volgden later ook de groepen 1-2-3 en later 4-5-6.

Soms gingen het samenwerken en de groep overstijgende zaken vanzelf, soms moest je een lange adem hebben.

En toen kwam corona.....

Ineens moesten we allemaal in onze eigen klas werken. Niks groep doorbrekend, niks samenwerken. Geel leren, dat zou het virus wel ten onder brengen. Met pijn in mijn hart keek ik ineens tegen rijen tafeltjes aan, waar de leerkracht makkelijk doorheen kon lopen. Waar iedereen iets uit elkaar zat. Waar kinderen gescheiden buiten speelden.

Na de zomer zag het er allemaal weer zonniger uit en dus werden, soms na aandringen, de ruimtes weer gebruikt, verschillend meubilair weer ingezet en ook weer de instructie gegeven bij het bord op krukken. Toen het virus weer oplaaide, stonden we er toch anders in. Alles bleef zoals het was. Ook de samenwerking.

Elke dag is het weer zoeken naar wat kan en wat niet kan. Maar ik merk nu wel hoe 3D al in ons DNA zit. Zelfs corona kreeg het niet de school uit.

Reactie leerkracht groep 4:

Lekker klassen doorbrekend werken. Op verschillende manieren de leerstof verwerken in lokalen die daarvoor zijn ingericht. Het liep zo lekker, maar toen de scholen weer open gingen moesten we echt in ons eigen lokaal blijven. Alle leuke dingen konden niet meer doorgaan en het was alleen lessen volgen in je eigen lokaal.

Contact met de andere groepen kon niet meer. Ik ben blij dat we inmiddels wel weer 'gewoon' werken. Activiteiten zoals het nationaal schoolontbijt kunnen gelukkig weer doorgaan. Weer samen creatief bezig zijn in de ruimte en klassen doorbrekend buitenspelen. Met verschillende lessen samenwerken met collega's van andere groepen. Kinderen uit verschillende groepen die kunnen samenwerken...fijn dat het weer zo kan.

Klokken leren bij 1-2-3

Speelmatten rekenen bij 1-2-3

Rode samenwerkingsopdracht

Gemeenschappelijke missie en visie voor het nieuw te bouwen IKC:

“Wij maken het verschil”

Wij als basisonderwijs (Touwladder) doen dit samen met de kinderopvang, JGZ (consultatiebureau), sport (basketbal vereniging), huis van de wijk (buurtbewoners) en Centrum voor Jeugd en Gezin;

We staan voor een enorme uitdaging. Een IKC (letterlijk) bouwen, waarbij alle participanten werken vanuit eenzelfde visie en waarden. Dat zal vertaald moeten worden naar het gedrag van alle personeelsleden en medewerkers, onder meer in een herkenbaar en gemeenschappelijk taalgebruik.

Het zal jullie niet verbazen dat 3D hiervoor de basis is. Alle partners in het gebouw hebben al even kunnen ruiken aan de theorie. Ze hebben zich unaniem uitgesproken dat dit de basis is en het uitgangspunt waarop we gaan werken en communiceren. Daarmee kan dit een belangrijk fundament vormen voor het communitydenken dat in de nieuwbouw een plek kan krijgen: elkaar begrijpen en respecteren in hoe verschillend we kunnen zijn.

Kinderopvang en 3D

Reeds op babyleeftijd zijn de verschillen waarneembaar, de reeds bestaande kennis van de medewerkers kan worden aangevuld met het 'kijken vanuit een 3D bril'. Ook bij peuters zie je grote verschillen in de manier waarop zij contact maken bijvoorbeeld.

JGZ en 3D

Bovenstaande opmerkingen over baby's en peuters gaan natuurlijk ook op voor het consultatiebureau. Met name de ontwikkellijnen die in het consultatiebureau worden gebruikt kunnen meer vanuit 'het verschil' worden begrepen en aangepast.

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Eerste jaargang nummer 01

CJG en 3D

Ook voor de begeleiding van de ouders heeft 3D impact. Met name wanneer het kind 'anders' is dan de ouder(s) geeft dat vaak reden tot bezorgdheid, emotionele reacties en/ of opvoedingsvragen.

Basketbal en 3D

Bij sportactiviteiten zijn verschillen in communicatie en samenwerking vaak goed waar te nemen; elkaar gaan begrijpen in het verschil kan tot meer plezier en betere prestaties leiden.

Nu staan we voor de grote uitdaging om in deze corona-tijd de medewerkers van de diverse partijen in te scholen op de 3D aanpak. Gelukkig gaat de gemeente op dit moment ook niet snel in haar beslissingsprocedure, zodat we beiden nog tijd hebben.

Sylvia de Kuijer

3D in een training voor volwassenen

(Anke van Riel)

Op de uitgerekende datum van ons eerste kind, Lieke, zat ik in Egmond aan zee – 19 sept 2008. Ik moest bij het vervolg zijn van de 2 daagse Human Dynamics, met alle directies, van toen SKSWW. Dat geeft misschien wel het beste aan hoe dit gedachtegoed mij meteen heeft gegrepen en het vervolgens nooit meer uit mijn systeem is geweest. Je zit niet altijd in een omgeving waar human dynamics bekend is of er echt mee gewerkt wordt. Hoe kun je dan toch met jouw kennis en inzichten het verschil maken? Ik deel graag een voorbeeld ter illustratie vanuit de werkomgeving waarin ik mij nu bevind.

Op dit moment ben ik bezig met een project voor het partnerschap met de Marnix academie (samen opleiden) <https://www.marnixpartnerschap.nl/wp-content/uploads/2020/05/Projectplan-leerkrachtcoach-27-mei-2020.pdf> Binnen dit project verzorg ik samen met een docent pedagogiek een training voor de begeleiders van zij-instromers. Toen ik startte werd deze training al gegeven en was het mijn opdracht om te onderzoeken in hoeverre de doelen in de praktijk werden behaald of waar aanpassing nodig was.

Wat er werd gemist of juist succesvol was heb ik 'opgehaald' in het veld van de 36 besturen en de mensen die eerder hadden deelgenomen. Dit steeds in nauw contact met Alie van de Hengel, (o.a. docent pedagogiek, coach, ontwikkelaar binnen het zij-instroomtraject) die, naar bleek uit de feedback, al een waardevolle training had opgezet. Wij hebben tijd genomen om elkaar te leren kennen, wat wij belangrijk vinden, hoe wij werken en wat wij willen bereiken met de training.

Vervolgens hebben wij de training 3D opgezet, zonder het woord 3D te noemen. Je zal hier vergelijkingen zien met hoe je het zelf in de klas doet. Zelf heb ik veel gehad aan de ervaring binnen de TOP opleiding van Kalisto, die 3D is opgezet en waarbij ik bij Truus heb kunnen afkijken. Zij gaf dit steeds weer fantastisch vorm en dit was terug te zien en te horen in de waardering van de TOP leerkrachten. Het mooie is, dat als je het eenmaal door hebt, het niet ingewikkeld is en het levert veel op.

De training duurt maar 4 x 3 uur en wij zijn gaan kijken hoe wij in de korte tijd toch kunnen afstemmen op verschillende onderwijsbehoeften – gekeken vanuit een emotionele, fysieke en mentale dynamiek. Dit hebben wij gedaan door te starten met een intake en vervolgens een aantal elementen steeds terug te laten komen. Ik beschrijf ze hieronder, doe er je voordeel mee!

De volgende elementen komen steeds terug in de training: Wij maken een 'vliegende start' door een intakeformulier met vragen over de beginsituatie en verwachtingen en doelen voor de training vooraf in te laten vullen. Vervolgens contact ik iedereen die dat prettig vindt vooraf telefonisch/ via Teams.

Vooraf aan de eerste bijeenkomst is op de site alle praktische informatie over het zij-instroomtraject en de kern van de inhoud en doelstellingen te lezen.

Succesfactoren in de praktijkschool!

- **Techniek** terugpakken in het geheel van begeleiden en coachen, waar past de geleerde techniek bij en wanneer zet je hem in.

- **Tijdens** iedere bijeenkomst staan wij ook stil bij wie jij bent als coach, wat belangrijk is voor jou en wie degene is wie je coacht en wat voor hem/haar belangrijk is. Wij lokken nieuwsgierigheid uit naar jezelf en de ander op waarden en overtuigingsniveau om vanuit afstemming, verdere ontwikkeling mogelijk te maken op een manier die past (dus er is geen plaatje van 'de ideale leerkracht/ zij-instroomer/ coach', maar wees nieuwsgierig en waardeer de verschillen).

- **Check-out** – wat neem je mee, welke vraag heb je nog, wat wil je ons meegeven

Deze werkwijze heeft opgeleverd dat wij zonder heel veel moeite nog meer maatwerk hebben kunnen leveren en dus de doelen beter (of bij meer personen) hebben bereikt. Er zit bij iedereen energie om hier verder mee aan de slag te gaan en daardoor geeft het natuurlijk ook energie en plezier om de training te geven.

Wat betreft mijn samenwerking met de hogeschooldocent heb ik het geluk dat zij heel erg openstaat om samen te kijken wat nodig is en werkt vanuit de relatie met daarnaast veel kennis van zaken. Tegelijk heb je daar zelf natuurlijk ook invloed op. Ik ben nieuwsgierig naar haar aanpak en achterliggende gedachten en kijk daarnaast vanuit het hele partnerschap naar wat er nodig is. Zij heeft het boek 'het kind centraal' mee naar huis dus wie weet wat het vervolg is voor 'het kijken naar kinderen' op de Marnix academie.

Anke van Riel

Vervolgens hebben alle bijeenkomsten dezelfde opzet:

- **Check-in** – vraag waarop geantwoord moet worden vanuit eigen ervaring – iedereen krijgt kort het woord, iedereen wordt gezien, gehoord en wij kennen elkaar weer wat beter. Tegelijk halen wij de kern eruit van wat er wordt gezegd en daarmee maken wij de inhoud specifiek.

- **Doelstelling en planning** van de bijeenkomst, beeld van wat je (in ieder geval) geleerd hebt als je naar huis gaat en wat er wordt verwacht voor de volgende keer (op hoofdlijnen).

- **Overzicht** over het geheel van de begeleiding

- **Theorie** over coachingstechniek en waarom hiervoor wordt gekozen bij de zij-instroomer, voorbeeld uit de praktijkervaring en tegelijk persoonlijk verhaal met zij-instroomers van de pedagogiek docent. Daarna samen oefenen als coach- coachee en terugkoppelen wat je belangrijkste leeropbrengst was.

Rotterdam, 24-11-2020

Passie en Talent, een cursus voor teamleden van CBS de Leiboom Zaltbommel (Marian Verstappen)

Ik stond voor de uitdaging om deze cursus via Teams vorm te geven omdat er door de maatregelen rondom het coronavirus geen fysieke cursus gegeven kon worden. Hierover straks meer.

Passie&Talent is ontwikkeld om

- Leerlingen inzicht te geven in 'wie zij zijn' in hun manier van leren, communiceren, samenwerken en wat dit betekent voor hun leerloopbaan
- Op groepsniveau, in de klas begrip en vaardigheid te ontwikkelen in het werken met onderlinge verschillen
- Een gemeenschappelijk referentiekader in de school te brengen voor waarneembare verschillen in communicatie, samenwerken en leren
- Directe toepassingen mogelijk te maken in docententeams ter verbetering van onderlinge communicatie en samenwerking
- De handelingsbekwaamheid van individuele docenten te vergroten in het werken met deze verschillen, collegiaal en naar leerlingen

En dat zijn ook mijn doelen voor de cursus. Door teamleden te trainen kunnen zij leerlingen inzicht geven in 'wie zij zijn'. In de klas kunnen zij leerlingen leren te werken met verschillen in groepsopdrachten, ook zullen zij als teamlid collega's beter begrijpen als ze anders reageren dan je zelf gedaan zou hebben en ten slotte is het een uitbreiding van het gereedschap in de vaardigheden-gereedschapskist. Tevens zullen zij meer inzicht krijgen waarom zij zelf doen wat zij doen.

Voor de cursus ben ik uitgegaan van het cursusmateriaal voor de kinderen, voor de klas. Hier en daar zal ik dat een beetje aanpassen, iets verdiepen, maar het is wel de rode draad.

Het materiaal voor de cursus maak ik beschikbaar via de server van onze school.

Opbouw cursus:

1. Zo doe ik
2. Zo leer ik
3. Zo praat ik
4. Samenwerken
5. Wat betekent dit voor mij? Hoe kan ik me ontwikkelen?

Ik heb nu 2 cursusmomenten gegeven. Ik ben steeds uitgegaan van een powerpoint presentatie omdat dit structuur en duidelijkheid geeft. Voor mijzelf is het een manier om "bij de les" te blijven. Hoe zorg ik voor activiteiten die passend zijn bij 3D via de computer? Het gele leren houdt van duidelijke structuur, van het doel kennen, weten wat de bedoeling is. Dat waarborg ik door de powerpoint. Het rode leren houdt van een praktische relatie met de werkelijkheid. In de powerpoint zitten filmpjes ter illustratie en deze toon ik via het scherm delen (net als de powerpoint). Ook dingen zelf doen is onderdeel. We lassen even een pauze in, je gaat alleen of samen met een ander (via Teams op een ander kanaal) iets doen en koppelt het daarna weer terug. Daarnaast maak ik regelmatig een ander groepje op een ander kanaal om even met elkaar te overleggen (het blauwe deel). En dan op een afgesproken tijd weer terug in de meeting.

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Eerste jaargang nummer 01

Het is wonderbaarlijk hoe goed het gaat. Ook het maken van een poster met het groepje van eenzelfde dynamiek, zonder tijdschriften-stiften-plaksel etc, ging bijzonder goed.

Je zag de eigenheid terug in de wijze waarop 'verslag' gedaan werd. Het blad werd gedeeld en iedereen kon meekijken.

Ik heb collega's om feedback gevraagd. Een aantal reacties deel ik graag met jullie.

even te overleggen. Daardoor ervaart ze het minder als storend in de les.

Marian Verstappen

* Een collega gaf aan dat het heel lastig voor haar is als ze niet weet met wie ze in het groepje zal zitten, dat is in Teams niet zo zichtbaar en ik maakte de groepjes aan. Ik zocht samen met haar naar oplossingen, maar ze concludeerde zelf dat ik het maar zo moest laten, het is stretchen voor haar en dat is wel goed. Ik ben me nu wel bewust dat dit voor iemand wel lastig kan zijn. Soms dus van tevoren aangeven en soms ook niet.

* Een collega gaf aan dat ze het fijn zou vinden als ieder zou vertellen over een situatie waarin je het geleerde in praktijk hebt kunnen brengen. Heb je het al eens toegepast of gedacht hier kan ik iets toepassen? De gedachte hierachter is dat het jezelf ook weer nieuwe inzichten geeft.

* Een collega gaf aan dat ze het heel fijn vindt om de handout van de powerpoint te hebben omdat ze zichzelf dan beter bij de les kan houden. Voor anderen geldt dit niet. Ik plaats de handout nu in de map op de server en ieder kan zelf kiezen om deze te printen.

* De afwisseling in werkvormen wordt als heel prettig ervaren. En dat kan dus ook via een digitale manier van cursus geven. Heel leuk om terug te horen.

* Een collega vertelde dat, weliswaar via Teams, heel goed hoorbaar was wat de emotioneel gecentreerde groep was. Een aantal collega's zat op school tijdens de cursus, en tijdens een overleg hoorde zij via de computer van een andere collega het 'blauwe' overleg. Zij kan het nu beter plaatsen en ze merkte dat het haar minder irriteerde.

* Een collega vertelde dat ze beter in kan spelen op de 'praterige' groep die ze dit jaar heeft. Door te begrijpen kan ze activiteiten inlassen die tegemoet komen aan de behoefte om zelf te reageren door "ja ik ook" te zeggen of

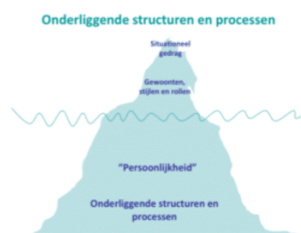
Passie en Talent

(Maaïke Heevel)

Op de Springplank in Rumpt geven we onze leerlingen van groep 7 en 8 een cadeau. Zo benoemen we het ook echt. In eerste instantie begrijpen onze leerlingen niet wat dan precies HET cadeau is. Een groep leerlingen zal daar jaren later pas achter komen. Maar er zijn ook leerlingen die na enkele bijeenkomsten snappen wat we daar nu mee bedoelen.

ZOEKTOCHT

- Wie ben ik?
- Wat zijn mijn kwaliteiten?
- Anderen begrijpen
- Omgaan met verschillen

Onze school staat in een klein dorp, de school was jaren geleden eigenlijk bedoeld tot sluiten. Na het oppakken van 3D onderwijs zijn we gegroeid tot een gezonde streekschool. Echter trok 3D onderwijs, kindgericht onderwijs, ook veel zorgleerlingen aan. Dit geeft het uitvoeren van "Passie en Talent" een extra uitdaging. Vooral reflecteren kan voor bepaalde leerlingen lastig zijn.

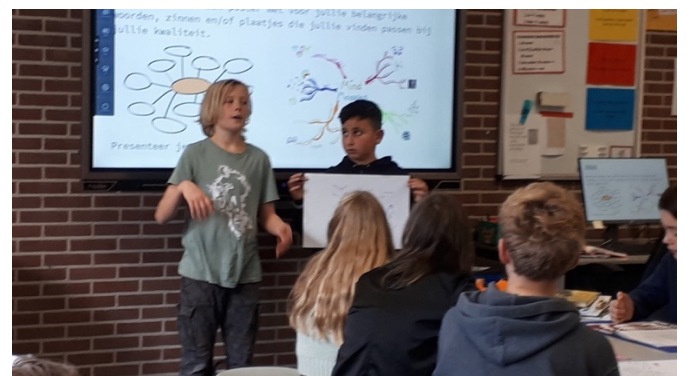
In dit verhaal willen we jullie meenemen in de aanpassingen die wij hebben gemaakt.

Passie en Talent op de Springplank:

1. We begeleiden het programma met drie leerkrachten, waardoor we veel individuele hulp kunnen bieden. De dynamieken van de leerkrachten (EM, FE en MF) zijn verschillend, waardoor we met persoonlijke verhalen onze leerlingen ook kunnen helpen. In het panelgesprek sluiten aan leerkrachten aan met de overige dynamieken.
2. We nemen ruim de tijd voor 1 thema. We zijn al snel 3 middagen per thema bezig. Dit heeft zeker te maken, dat we voor onze populatie veel afwisseling nodig hebben. Handelend bezig zijn is hierbij zeker favoriet.

Maak je favoriete huis bij het thema ZO DOE IK.

Presenteer je mindmap

3. Veel van onze leerlingen vinden kijken naar zichzelf lastig. Aan het eind van iedere thema geven we om die reden de beschrijvingen van de kwaliteiten mee naar huis. Leerlingen strepen zinnen door die zij niet passend vinden. Samen met ouders gaan zij dit blad bespreken, samen zoeken zij dan de best passende beschrijving. Op school zoeken de leerlingen vervolgens welke dynamiek hierbij past. Hierdoor maken de leerlingen niet automatisch de keus op favoriete kleur, hobby of zienswijze (mosterdgeel = slim, koningsblauw = geliefd in de groep, voetbaloranje = sportief)

LEZEN: ZO DOE IK

- Lees de tekst en streep door wat **niet** bij jou past.
- Welke tekst blijft over?

~~Ik vind eigenlijk alles leuk. Dat maakt me blij, maar is ook wel eens lastig, want ik kan soms moeilijk kiezen wat ik als eerste moet doen. Ik vind het heel leuk om dingen mooi te maken.~~

4. De beschrijvingen van de kwaliteiten in het werkboek zijn voor leerlingen met een mindere woordenschat complex. We gebruiken het werkboek, maar in iedere bijeenkomst beschrijven we een bepaald kenmerk per dynamiek.

VOETBALORANJE

- Doen en de praktijk zijn het belangrijkste.

Je wilt graag precies het doel weten waar je naar toe moet werken (zodat je een plan kunt maken).

ZEEBLAUW

- Middenin een groep.
 - Mensen waarmee je leert/werkt zijn best belangrijk

Je praat vaak en enthousiast over **nieuwe** dingen/ideeën.

5. Na een opdracht steken we extra veel tijd in reflectie en feedback. We filmen de opdrachten waardoor we de leerlingen zichzelf terugzien.

REFLECTIE

1. Hoe was het voor jou om deze opdracht te doen?
2. Was het makkelijk of moeilijk?
3. Had je voldoende tijd?
4. Had je voldoende informatie?
5. Was het doel van de opdracht duidelijk?
6. Hoe heb je het aangepakt?

6. Aan het eind van het programma maken de leerlingen een 'Dit ben ik' verhaal met tekeningen. Dit verhaal wordt gedeeld met alle leerkrachten waarbij de leerlingen ooit in de klas hebben gezeten. Deze leerkrachten schrijven bij het Ik- verhaal feedback. Ook ouders, vrienden, familieleden worden gevraagd om feedback te geven. Met deze uitgebreide laatste stap hopen we de keus van de kwaliteit voor de leerlingen makkelijker is geworden.

Wat brengt Passie en Talent ons nu als school?

Ieder jaar komen we weer tot de conclusie dat de groep hechter is geworden, kinderen elkaar nog beter begrijpen en helpen. Hier kan geen enkel ander sociaal emotioneel programma tegen op.

Vorig jaar kregen we bij de warme overdracht van de leerlingen richting het voortgezet onderwijs van een docent terug dat onze leerlingen zo'n goede zelfkennis hadden en dat ze voor docenten best lastig konden zijn omdat ze zo goed weten wat ze nodig hebben om te ontwikkelen. Triest dat docenten dat als lastig ervaren, we hebben hen uitgenodigd om de ouderavond van Human Dynamics bij te wonen. Maar ondertussen zijn wij reuzetrots op onze leerlingen. Tijd investeren in Passie en Talent kunnen wij dan ook alleen maar aanraden. Tijdens een volgend fysieke bijeenkomst willen we graag wat opnames van Passie en Talent met jullie delen. Tot dan.

Maaïke Heevel, Obs de Springplank Rumpt.